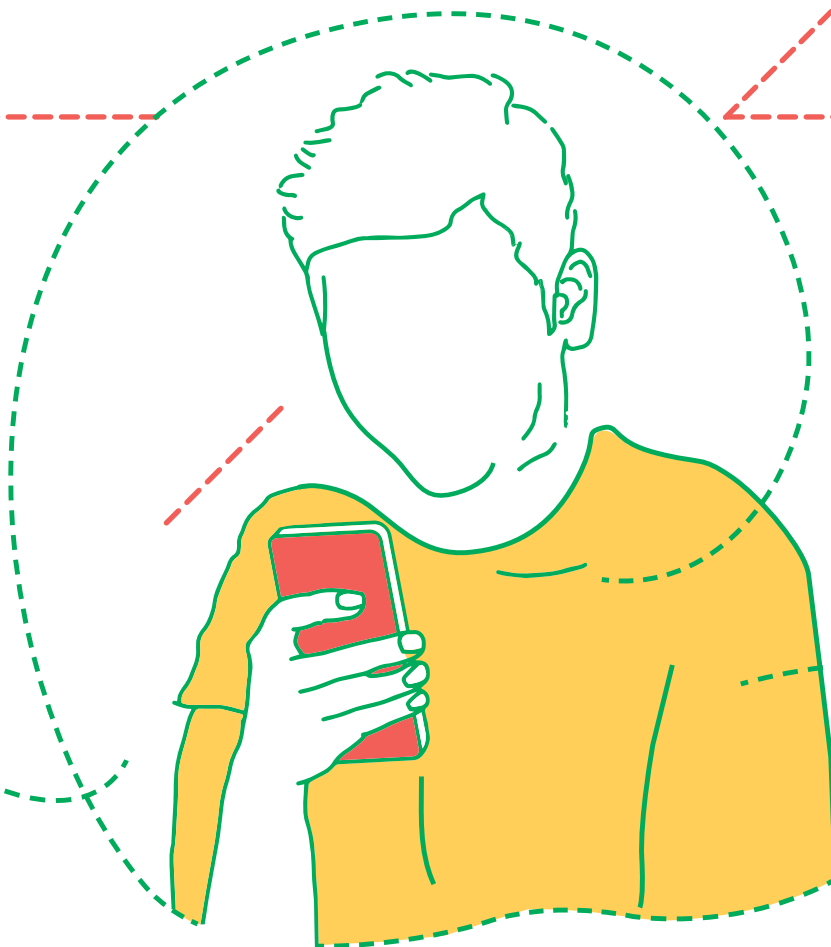

رسانه‌های نوین آموزشی در مدار ساخت‌های تربیتی

مقدمه

در دانش‌آموزان (براساس مفاد سند شورای عالی آموزش و پرورش، ۱۳۹۰) توضیح کوتاهی می‌دهیم.

ساخت تربیتی اعتقادی، عبادی و اخلاقی

در این ساخت صرفاً شناخت آموزه‌های دینی، اصول و فروع دین مطرح نیست و باور به آن اعتقادات ارزش دارد. این ساخت بر انتخاب آگاهانه و اختیاری دین به عنوان آیین زندگی، التزام عملی و اختیاری نظام معیار دینی در همه شئون زندگی، و تلاش پیوسته برای خودسازی براساس نظام معیار دینی تأکید دارد.

ساخت زیستی، بدنی

این ساخت به حفظ و ارتقای سلامت و بهداشت جسمی و روانی خود و دیگران، تقویت قوای جسمی و روانی، مبارزه با عوامل ضعف و بیماری، حفاظت از محیط زیست و احترام به طبیعت ناظر است.

ساخت اجتماعی و سیاسی

این ساخت بر ارتباط مناسب با دیگران، تعامل شایسته با نهاد دولت

انسان موجودی دارای ابعاد و ساخت‌های گوناگون است؛ روح و بدن دارد، از بینش‌ها، گرایش‌ها و توانایی‌های مختلف برخوردار است و با دیگران در ارتباط است؛ از آن‌ها تأثیر می‌پذیرد و بر آن‌ها تأثیر می‌گذارد. از آنجا که تعلیم و تربیت فرایندی است برای ایجاد، شکوفایی، تصحیح، تقویت، تعدیل و هدایت بینش‌ها، گرایش‌ها و استعدادها و توانایی‌های انسان در ابعاد روحی و جسمی و برای رسیدن به کمال مطلوب، وظیفه تعلیم و تربیت به فعلیت رساندن این قابلیت‌ها و ظرفیت‌هاست. رسالت آموزش و پرورش تربیت انسان است و دانش‌آموزان براساس سند تحول بنیادین باید در ساخت‌های شش‌گانه اعتقادی، عبادی و اخلاقی، زیستی و بدنی، اجتماعی و سیاسی، اقتصادی و حرفه‌ای، علمی و فناوری، هنری و زیبایی‌شناختی تربیت شوند و همه افراد دخیل در آموزش و پرورش، از جمله معلمان، موظف هستند تربیت همه‌جانبه دانش‌آموزان را در همه ساخت‌ها مدنظر قرار دهند.

ساخت‌های تربیتی

در این مقاله درباره هر ساخت و نحوه استفاده از رسانه‌های نوین آموزشی در راستای نهادهای سازی مهارت‌های این ساخت‌ها

و سایر نهادهای مدنی و سیاسی، کسب دانش، اخلاق اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی دلالت دارد.

ساحت اقتصادی و حرفه‌ای

این ساحت به توانایی آدمی در تدبیر امر معاش و تلاش اقتصادی و حرفه‌ای (درک و فهم مسائل اقتصادی، درک مهارت حرفه‌ای، توان کارآفرینی، پرهیز از بطلالت و بیکاری، رعایت بهره‌وری، تلاش برای حفظ و توسعه ثروت، اهتمام به بسط عدالت اقتصادی، مراعات قوانین کسب‌وکار و احکام معاملات، و التزام به اخلاق حرفه‌ای و ارزش‌ها در روابط اقتصادی) ناظر است.

ساحت علمی و فناوری

این ساحت به توانمندی افراد جامعه در شناخت، بهره‌گیری و توسعه نتایج خردورزی و تجربه بشری در انواع دانش و فناوری (فهم و درک انواع دانش‌های مفید و لازم برای زندگی، کسب مهارت دانش‌افزایی، به‌کارگیری شیوه تفکر عملی و منطقی در حل مسائل زندگی، توان تفکر انتقادی، خلاقیت و نوآوری در انواع دانش، کسب دانش، بینش و تفکر فناورانه برای بهبود کیفیت زندگی روزمره) ناظر است.

ساحت زیبایی‌شناختی و هنری

این ساحت به فعالیت قوی خیال و بهره‌مندی از عواطف، احساسات و ذوق زیبایی‌شناختی و توان خلق آثار هنری و قدردانی از آثار و ارزش‌های هنری ناظر است.

استفاده از رسانه‌های نوین آموزشی

در قرن بیست‌ویکم دانش‌آموزان و معلمان تحت تأثیر شرایط اجتماع خود و پیشرفت‌های فناورانه، چنان تغییر یافته‌اند که دیگر معلمان و منابع قدیمی درسی نمی‌توانند به نیازهای رو به رشد و متنوع آن‌ها پاسخ گویند و معلمان همیشه باید به تناسب تغییرات به وجود آمده در مدرسه‌ها، و فناوری و عوامل جمعیتی و نژادی و روان‌شناسی، دانش و مهارت‌های خود را به‌روز کنند. یکی از عوامل مؤثر در ارتقای کیفیت فرایند یادگیری، استفاده صحیح، مؤثر و کارآمد از رسانه‌های نوین آموزشی است. این رسانه‌ها با تسهیل یادگیری دانش‌آموزان و اثربخش کردن فرایند یاددهی-یادگیری معلمان، کیفیت یادگیری را بهبودمی‌بخشند.

بر اساس یافته‌های روان‌شناسی، دانش‌آموزان با دیدن و به‌کارگیری وسایل، مطالب درسی را بهتر و راحت‌تر می‌آموزند. وسایل کمک‌آموزشی، به سبب فعال کردن حواس متعدد، آموزش را واقعی‌تر، عالی‌تر و دلپذیرتر می‌کنند و از خستگی و کسالت دانش‌آموزان می‌کاهند. همچنین به تثبیت یادگیری می‌انجامند. لذا در به‌کاربردن رسانه‌های نوین آموزشی باید به متناسب‌بودن آن‌ها با توانایی‌ها، علاقه‌ها و نیازهای دانش‌آموزان، جذاب و جالب‌بودن آن، کیفیت

رسانه و ارزان و اقتصادی بودن آن توجه ویژه‌ای شود. معلمان با استفاده از رسانه‌های نوین آموزشی می‌توانند فرایند یادگیری را در ساحت‌های شش‌گانه تربیتی عمیق‌تر کنند. به‌طور مثال، در ساحت اقتصادی و حرفه‌ای، استفاده از انواع فناوری و واقعیت مجازی برای درک و تدبیر امر معاش مفید است و دانش‌آموزان می‌توانند با حضور در فضاهای مجازی و شبیه‌سازی‌شده، در فضایی شبیه واقعیت، درک خوبی از مسائل اقتصادی خود و جامعه به دست آورند. همچنین، استفاده از انواع بازی می‌تواند در آموزش سواد مالی به کودکان و نوجوانان کمک کند.

در ساحت اجتماعی و سیاسی استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای ارتباط با هم‌سالان و همچنین بازی‌های دیجیتالی آموزش مهارت‌های شهروندی، از ابزارهایی هستند که برای افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان در این ساحت به کمک معلمان می‌آیند. در ساحت زیبایی‌شناختی و هنری، معلم می‌تواند با انواع نرم‌افزارها و ویدیوهای متنوع، به درک معنای پدیده‌ها و زیبایی‌های جهان آفرینش توسط دانش‌آموزان کمک کند و با استفاده از ابزارهای واقعیت مجازی، دانش‌آموزان را به مشاهده و دریافت حس مثبت از فضاهای بکر طبیعت هدایت کند. بسیاری از ابزارهای تولید محتوا برای خلق آثار هنری در دسترس معلمان قرار دارند که دانش‌آموزان می‌توانند از آن‌ها استفاده کنند و نتیجه تلاششان را با هم‌کلاسی‌های خود به اشتراک بگذارند.

در ساحت زیستی و بدنی، با استفاده از ابزارهای شبیه‌سازی‌شده، می‌توان احترام به طبیعت و تعهد به حفاظت از محیط زیست را در دانش‌آموزان ارتقا داد و همچنین با استفاده از بازی‌های متنوع دیجیتالی، نحوه رعایت بهداشت جسمی و روانی را آموزش داد. در ساحت علمی و فناورانه، معلمان با معرفی رسانه‌های نوین آموزشی و کاربرد آن‌ها در کلاس‌های درس، می‌توانند علاقه دانش‌آموزان را به این ابزار و استفاده صحیح از آن‌ها افزایش دهند و زمینه تولید و خلاقیت را در آن‌ها به وجود آورند.

در نهایت، برای مهم‌ترین ساحت که ساحت اعتقادی، عبادی و اخلاقی است، معلم با استفاده از رسانه‌های نوین می‌تواند به خودشناسی و ارتقای ابعاد وجودی دانش‌آموزان کمک کند و با ایجاد جذابیت در ارائه آموزش‌ها، یادگیری را عمیق‌تر کند.

جمع‌بندی

همان‌طور که بیان شد، در هر یک از ساحت‌های تربیتی، مجموعه‌ای از رفتارها و فعالیت‌های تعلیمی و تربیتی قرار می‌گیرند. معلمان باید بکوشند در آموزش‌های خود همه ساحت‌ها را مدنظر قرار دهند و در رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان در این ساحت‌ها سعی کنند. رسانه‌های نوین آموزشی با ویژگی‌ها و قابلیت‌هایی که دارند، در این فرایند به کمک معلمان می‌آیند و با ملموس و جذاب کردن آموزش‌ها، در بهبود کیفیت و تعمیق یادگیری نقش مؤثری ایفا می‌کنند.